

SAUDA KONTROLLUTVALG**MØTEINNKALLING**

Dato: torsdag 15. september 2022
Tid: kl. 14.00
Sted: Folkets hus

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf. 959 86 977 eller på e-post: **post@kontrollutvalgene.no**

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt.

Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er invitert i sak 18
Sauda Energi AS v/styreleder er invitert i sak 17

Saksliste:

16/22 Godkjenning av protokoll 12.05.22
17/22 Sauda Energi AS – orientering om selskapet
18/22 Oppfølging av forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen for 2021
19/22 Revisors uavhengighetserklæring for 2022
20/22 Orientering om revisjonsstrategi og forenklet etterlevelseskontroll for 2022
21/22 Budsjettforslag 2023 – kontrollarbeidet i kommunen
22/22 Referat- og orienteringssaker 15.09.22

Eventuelt

Sauda/Aksdal, 08.09.22

Odd Magne Lønseth (sign.)
Kontrollutvalgsleder

Odd Gunnar Høie (sign.)
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (er invitert)
Varamedlem (til orientering)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	15.09.22	16/22

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 12.05.22

Sekretariatets forslag til vedtak:

Protokollen fra møte i Sauda kontrollutvalg 12.05.22 godkjennes.

Saksvedlegg: Protokoll fra møte i kontrollutvalget 12.05.22

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 12.05.22 til godkjenning.

Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt administrasjonen og kommunestyret til orientering. Det er ikke framkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i dette møtet, og utvalgsleder eller evt. møteleder vil så signere protokollen.

Aksdal, 08.09.22

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAUDA KONTROLLUTVALG**PROTOKOLL**

Torsdag **12. mai 2022** ble det avholdt møte i Sauda kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Odd Magne Lønseth.

MØTESTED:	Folkets hus, møterom
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 14.00 – kl. 16.00
MØTENDE MEDLEMMER:	Odd Magne Lønseth (Ap), Ola M. Birkeland (Sp), Lillian Nordengen (Sp), Øyvind Djuv (H) og Anne-Brit Veastad Opheim (Ap)
FORFALL:	Ingen
MØTENDE VARAMEDLEMER:	Ingen
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Seniorrådgiver Odd Gunnar Høie, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA ROGALAND REVISJON IKS:	Oppdragsansvarlig revisor Tore Kristensen
FRA ADMINISTRASJONEN MØTTE:	Personalsjef Brynjar Saua
ANDRE SOM MØTTE:	Styreleder Inge Løyning fra Sauda Folkets Hus AS i sak 10
MERKNADER TIL INNKALLING:	Øyvind Djuv ønsker seg mindre bruk av forkortelser
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Sakene ble behandlet i denne rekkefølgen: 9, 12, 11, 13, 14 og 10

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:**SAK 09/22 GODKJENNING AV PROTOKOLL 27.01.22****Sekretariatets innstilling:**

Protokollen fra møte i Sauda kontrollutvalg 27.01.22 godkjennes

Behandling i kontrollutvalget 12.05.22:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.05.22:

Protokollen fra møte i Sauda kontrollutvalg 27.01.22 godkjennes.

SAK 10/22 SAUDA FOLKETS HUS AS – ORIENTERING OM SELSKAPET

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar redegjørelsen fra styreleder Inge Løyning i Sauda Folkets Hus AS til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 12.05.22:

Styreleder Inge Løyning viste en presentasjon og orienterte om selskapet. Han forklarte om bakgrunnen for opprettelsen av selskapet og om prosessen med rehabilitering av bygget. Det hadde vært en stor dugnadsinnsats, mange hadde bidratt ved å kjøpe aksjer eller gi gaver i denne prosessen. I dag var bygget blitt en suksess. Kommunen leier hele bygget, og bruker det til mange ulike formål. Det er kafedrift, musikksskole, møtevirksomhet, konserter, mm.

Økonomien i selskapet er stabil. Lånet betales ned ifølge ordinær nedbetalingsplan. Kommunen har stilt kommunal garanti.

Styrelederen svarte på spørsmål om blant annet utleie/framleie, lånegaranti, utfordringer og framtidsutsikter.

Leder takket for en interessant og nyttig orientering.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.05.22:

Sauda kontrollutvalg tar redegjørelsen fra styreleder Inge Løyning i Sauda Folkets Hus AS til orientering.

SAK 11/22 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 12.05.22

8. Orientering om varslingsrutiner, etiske retningslinjer og habilitetsvurdering v/rådmannen
9. Statusrapport pr. mai 2022
10. Løypemelding om prosjektet «Innkjøp-kontraktsinngåelser og oppfølging» v/revisor
11. Representantskapsmøte 20.04.22 – IKA Rogaland IKS
12. Representantskapsmøte 25.04.22 – Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
13. Representantskapsmøte 29.04.22 – Haugaland Vekst IKS
14. Medlemsinfo fra FKT - mars 2022
15. Kommunal Rapport 10.03.22 «Om å måle kommunens bærekraft»
16. Kommunal Rapport 22.04.22- «Om årsmelding 2021 fra Sivilombudet»
17. KMDs organisasjonsdatabase - «Kontrollutvalgene har fått mer å gjøre»

Behandling i kontrollutvalget 12.05.22:

Pkt. 8 – orientering v/personalsjefen

Personalsjef Brynjar Saua orienterte. Administrasjonen jobber med en revidering av de etiske retningslinjene. Det var laget en framdriftsplan. I følge denne planen vil kommunestyret få sak om dette til behandling i desember. Varslingsrutinene, som var fra 2019 vil bli sett på i sammenheng med de etiske retningslinjene, og oppdatert ved behov.

Utvalget hadde ingen spesielle merknader til de andre referatsakene.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.05.22:

Referatsakene 8 – 17 blir tatt til orientering.

**SAK 12/22 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT
«PERSONALPOLITIKK OG ANSETTELSE»****Sekretariatets innstilling:**

Sauda kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av KPMG AS sin rapport «Personalpolitikk og ansettelser» til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 12.05.22:

Personalsjef Brynjar Saua orienterte og viste en presentasjon. Han viste til den skriftlige tilbakemeldingen som var vedlagt saken. Han mente forvaltningsrevisjonsrapporten hadde vært nyttig og til god hjelp i hans første tid som personalsjef.

Saua utdypet tilbakemeldingene på alle de syv anbefalingene. Han forklarte at i dag foregår all saksbehandling digitalt ved bruk av programmet Visma Easycruit. Dette programmet sørger også for å sikre arkivering av alle dokumenter.

Personalsjefen mente det var gjort store forbedringer innenfor dette området etter at rapporten ble utarbeidet.

Medlemmene fikk svar på spørsmål om blant annet habilitetsvurdering, grunnopplæring for ledere og opplæring i generell kommunal drift.

Utvalget var fornøyd med oppfølgingen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.05.22 og innstilling til kommunestyret:

Sauda kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av KPMG AS sin rapport «Personalpolitikk og ansettelser» til orientering.

**SAK 13/22 UTTALELSE TIL REGNSKAP OG ÅRSMELDING FOR 2021
– SAUDA KOMMUNE****Sekretariatets innstilling:**

Sauda kontrollutvalg vedtar fremlagte uttalelse til årsregnskap og årsmelding 2021 slik den foreligger (med disse endringene/tilleggene).

Kontrollutvalget anbefaler at Sauda kommunestyre godkjenner årsregnskapet og årsmeldingen for 2021.

Behandling i kontrollutvalget 12.05.22:

Oppdragsansvarlig revisor Tore Kristensen orienterte og viste en presentasjon. Han forklarte kort om kommunens resultatet, den økonomiske situasjonen og mer detaljert om revisjonsarbeidet. Han gjorde greie for funn og merknader i de ulike delene av regnskapet. Revisjonsberetningen har positiv konklusjon. Revisor hadde noen forslag til forbedringer, men alt i alt så hadde kommunen gode rutiner.

Revisor svarte på spørsmål om blant annet måltall, pensjon, politiattester, økte inntekter i forhold til budsjett, udisponerte lånemidler, investeringsregnskapet og premieavvik.

Medlemmene var fornøyd med orienteringen og sluttet seg til forslaget til uttalelse.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.05.22 og innstilling:

Sauda kontrollutvalg vedtar fremlagte uttalelse til årsregnskap og årsmelding 2021 slik den foreligger.

Sauda kommune har i 2021 et positivt netto driftsresultat på 11,5 mill. kr, som utgjør 2 % av driftsinntektene. Resultatet i 2020 var på 3,6 %. Resultatet er litt over teknisk beregningsutvalgs anbefalte resultatmargin på 1,75%.

Under henvisning til utvalgets egen gjennomgang av dokumentene og revisjonsberetningen for 2021, mener kontrollutvalget at årsregnskapet og årsmeldingen for 2021 totalt sett gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av kommunens virksomhet for 2021 og for kommunens økonomiske situasjon pr. 31.12.21.

Kontrollutvalget er ikke kjent med andre forhold, som er komme fram i dialog med revisor, som kunne hatt noe å si for utvalgets uttalelse, jf. kommuneloven § 24-5.

Ut over ovennevnte og det som går fram av saksframlegget til kontrollutvalget, samt revisors orientering om revisjonsarbeidet og revisjonsberetningen, har ikke kontrollutvalget merknader til årsregnskapet eller årsmelding til Sauda kommune for 2021.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner kommunen sitt årsregnskap og årsmelding for 2021.

SAK 14/22 FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FOR REGNSKAPSÅRET 2021 – REVISORS ATTESTASJON

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 19.04.22 fra Rogaland Revisjon IKS om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2021 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber rådmannen gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors anmerkninger innen 01.09.22.

Behandling i kontrollutvalget 12.05.22:

Revisor Tore Kristensen gjorde greie for formål med kontrollen og resultatene. Revisor hadde konkludert med negativ konklusjon. Årsaken til det var at revisor hadde funnet mange avvik i kontrollen som gjaldt gaver, velferdstiltak, hotellutgifter, reiser og bevertning.

Utvalget sluttet seg til forslaget om å be rådmannen om en tilbakemelding om oppfølging av revisor sine anmerkninger til septembermøtet.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.05.22:

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 19.04.22 fra Rogaland Revisjon IKS om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2021 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber rådmannen gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors anmerkninger innen 01.09.22.

SAK 15/22 UTTALELSE TIL REGNSKAPET 2021 – FOR SAUDA KF**Sekretariatets innstilling:**

Kontrollutvalget vedtar vedlagte uttalelse til FOR Sauda KF sitt årsregnskap 2021 slik den foreligger/ med disse endringene/med disse tilleggene.....

Behandling i kontrollutvalget 12.05.22:

Revisor orienterte kort om resultatet for selskapet. Utvalget hadde ingen merknader og sluttet seg til forslaget til uttalelse.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 12.05.22 og innstilling:

Kontrollutvalget vedtar vedlagte uttalelse til FOR Sauda KF sitt årsregnskap 2021 slik den foreligger.

For Sauda KF sitt årsregnskap for 2021 er gjort opp med et netto driftsresultat på i overkant av kr 1 mill.

Under henvisning til utvalgets egen gjennomgang av regnskapsdokumentene og revisjonsberetningen, mener kontrollutvalget at årsregnskapet totalt sett gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av foretakets virksomhet i 2021 og for foretakets økonomiske stilling pr. 31.12.21.

Utvalget er ikke kjent med andre forhold, som er kommet frem i dialog med revisor, som kunne hatt noe å si for utvalget sin uttalelse, jf. kommuneloven § 24-5. Ut over ovennevnte og det som går fram av saksframlegget til kontrollutvalget, samt revisors orientering om revisjonsmeldingen, har ikke utvalget andre merknader til årsregnskapet til FOR Sauda KF for 2021.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner FOR Sauda KF sitt årsregnskap for 2021.

EVENTUELT

Ingen saker ble meldt eller tatt opp.

Neste møte: torsdag 15.09.22 – kl. 14.00

Foreløpige saker: orientering fra Sauda Energi AS, tilbakemelding fra rådmann på forenklet etterlevelseskontroll, revisor sin egenerklæring for 2022, revisjonsplan og budsjettframlegg om kommunens kontrollarbeid for 2023.

Sauda/Aksdal, 12.05.22

Odd Magne Lønseth
Leder

Odd Gunnar Høie
Kontrollutvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	15.09.22	17/22

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	217	

SAUDA ENERGI AS – ORIENTERING OM SELSKAPET

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar redegjørelsen fra styreleder Eirik Fatnes i Sauda Energi AS til orientering.

Saksorientering

Kontrollutvalget vedtok i møtet 27.01.22, sak 04/22 følgende:

Sauda kontrollutvalg vedtar følgende plan for orienteringer fra administrasjonen eller selskaper:

12.05.22 *Sauda Energi AS*
 15.09.22 *Sauda Folkets Hus AS*
 10.11.22 *oppfølging av PWC-rapporten v/rådmannen*

1. møte 2023 *oppvekst – trygg skolehverdag v/rådmannen*
 2. møte 2023 *kommunens håndtering av «det grønne skriftet» v/rådmannen*

Tidsrammen settes til 30-40 min. inklusiv spørsmål.

Sekretariatet gis fullmakt til å invitere i en annen rekkefølge enn listen dersom den/de som inviteres ikke har anledning til å stille i det aktuelle møtet.

Styreleder i Sauda Energi AS ba i mai om å få utsette orienteringen til høsten på grunn av møtekollisjon.

Styreleder Eirik Fatnes i Sauda Energi AS har bekreftet at han stiller i møtet 15.09.22 for å orientere om selskapet.

Orienteringene er tenkt å gjøre utvalget bedre kjent med formålet til selskapet, status for driften, økonomiske forhold og de utfordringer selskapet har.

På proff.no står det blant annet følgende informasjon om selskapet:

Aksjonærer

Navn	Ant aksjer
<u>SAUDA KOMMUNE</u>	144
<u>KLIMA OG ENERGITEKNIKK</u> <u>AS</u>	78
<u>SAUDA INSTALLASJON AS</u>	78

Oversikt over daglig leder og styret:

Daglig leder	<u>Ørjan Hallingstad Vikedal</u>
Styrets leder	<u>Eirik Daniel Fatnes</u>
Nestleder	<u>Dag Ole Stråbø</u>
Styremedlem	<u>Andreas Fløgstad</u>
Styremedlem	<u>Kåre Bjarte Bjelland</u>
Styremedlem	<u>Sigrid Bojesen Fatnes</u>

Medlemmene kan komme med innspill på emne og spørsmål i forkant av møtet, men helst så tidlig som mulig, slik at den inviterte kan forberede seg på dette.

Aksdal, 08.09.22

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	15.09.22	18/22

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	212	

OPPFØLGING AV FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL AV ØKONOMIFORVALTNINGEN FOR 2021

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannens tilbakemelding til revisors uttalelse om etterlevelse av økonomiforvaltningen for 2021 til orientering.

Bakgrunn

Kontrollutvalget vedtok enstemmig i møtet 12.05.22, sak 14/22 følgende:

Sauda kontrollutvalg tar vedlagte attestasjonsuttalelse, datert 19.04.22 fra Rogaland Revisjon IKS om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen for 2021 til orientering.

Sauda kontrollutvalg ber rådmannen gi en tilbakemelding til utvalget om oppfølging av revisors anmerkninger innen 01.09.22.

I henhold til kommunelovens § 23-2 bokstav B skal kontrollutvalget bl.a. påse «....at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak....».

Videre står det i kommuneloven § 24-9 om kontroll med økonomiforvaltningen følgende:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Uttalelsen for 2021

Rogaland Revisjon IKS kom med sin uttalelse 19.04.22 for Sauda kommune for regnskapsåret 2021. Revisor gjennomførte kontroll av etterlevelse av bokføringsloven, bokføringsforskriften og Skattebetalingsforskriften, hvor revisor har kontrollert om:

- kommunen angir mottaker og anledning ved kjøp av gaver og velferdsutgifter
- kommunen angir deltakere og anledning ved bevertning og representasjon
- Kommunen angir formål og hvem utgiften gjelder ved kostnader til reise- og oppholdsutgifter

Revisor har kontrollert et utvalg for perioden 1. januar 2021 til 31. desember 2021.

Revisors konklusjon***Negativ konklusjon***

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis, og på grunn av forhold som er omtalt i avsnitt «Grunnlag for negativ konklusjon», avgis det erklæring med negativ konklusjon.

Grunnlag for negativ konklusjon

Resultat av våre kontroller:

Gaver/påskjøning tilsette

Det er kontrollert 12 transaksjoner.

- 7 bilag mangler formål/anledning og/eller hvem utgiften gjelder

Det er da et avvik på 58 % av bilagene

Velferdstiltak:

Det er kontrollert 10 bilag

- 6 bilag manglet opplysning om anledning og/eller mottakere

Det er da et avvik på 60 % av bilagene

Bevertning

Det er kontrollert 15 bilag

- 5 bilag manglet opplysning om formål/anledning og hvem/deltaker

Det er da et avvik på 33 % av bilagene

Hotellutgifter og reiseutgifter utenom lønnssystem

Det er kontrollert 32 bilag

- 8 bilag var mangelfulle

Det er da et avvik på 25 % av bilagene

Tilbakemelding fra rådmannen

Sekretariatet mottok følgende svar i e-post den 28.08.22 fra kommunalsjef for næring og samfunn Eirik D. Fatnes:

I etterkant av gjennomført forenkla etterlevelseskontroll av bokføringslova, bokføringsforskriften og skattebetalingsforskriften er det gjort følgende tiltak:

- *Skriftlege rutiner for behandling av fakturaer er revidert og inkluderer krav til dokumentasjon av mottakere og formål*
- *Samme informasjonen er delt med organiasjonen via epost og i møter*
- *Det gjennomføres stikkprøvekontroll av økonomiavdelinga for å sjekke etterlevelse*

Sekretariatet sine kommenterer

I følge kommuneloven § 23-2 bokstav B og forskrift for kontroll og revisjon § 3, skal kontrollutvalget se til at regnskapsrevisor sine påpekninger blir rettet eller fulgt opp. Dette for å sikre at kontrollen får effekt og bidrar til forbedringer. Hvis påpekningene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret.

Det ligger ikke til kontrollutvalget å fastsette hvordan administrasjonen skal følge opp påviste avvik/mangler i det konkrete tilfellet, da dette er rådmannen sitt ansvar. Det har vært praksis for at administrasjonen møter i utvalget og orienterer om oppfølginger og/eller svarer på spørsmål, i tillegg til det skriftlige svaret.

Sekretariatet mener rådmannen i denne saken har gitt et veldig kort og uformelt svar. Sekretariatet har gjort kommunalsjefen oppmerksom på at det er normalt med et formelt brev i tilbakemeldinger til kontrollutvalget. Kommunalsjefen har svart at administrasjonen har det travelt for tiden.

Sekretariatet mener tilbakemelding er svært kort. Den kunne ha vært grundigere forklart, og gjerne med frister for gjennomføring. Sekretariatet legger uansett opp til at rådmannen følger dette opp videre i løpet av høsten.

Utvalget må vurdere om de er fornøyd med den korte og uformelle tilbakemeldingen eller ønsker videre oppfølging.

Etter § 24-7 siste ledd skal revisor årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om skriftlige påpekninger som er tatt opp, men som ikke er retta opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp. Etter denne tilbakemeldinga fra administrasjonen vil de kunne vise til hva som er blitt gjort i etterkant av kontrollen.

Aksdal, 08.09.22

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	15.09.22	19/22

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

REVISORS UAVHENGIGHETSERKLÆRING FOR 2022

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar de framlagte uavhengighetserklæringene av 29.06.22 og 09.08.22 fra oppdragsansvarlig revisor Tore Kristensen og Silje Nygård, Rogaland Revisjon IKS til orientering.

Vedlegg: Revisors egenerklæring, datert 09.08.22 – Tore Kristensen - regnskapsrevisjon
Revisors egenerklæring, datert 29.06.22 – Silje Nygård - forvaltningsrevisjon

Saksorientering

Kommunelovens § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kap. 3 (§§ 16 – 21) slår fast at oppdragsansvarlig revisor for kommuner skal være uavhengig og ha god vandel. Forskriften slår også fast at oppfølging av dette kravet ligger til kontrollutvalget, jfr § 3 – «påse.... at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kap. 2 og 3».

I følge kommunelovens § 24-4 skal den som foretar revisjon eller annen kontroll for en kommune ikke ta oppdrag for kommunen dersom revisor eller revisors nærstående har en slik tilknytning til kommunen at den kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. I tillegg sier forskriften §§ 16-21 noe om hvilke krav som stilles for at revisor skal være uavhengig, og hvilke begrensninger som finnes for revisor ved gjennomføring av revisjonsoppdraget.

Vurdering

I følge forskriftens § 19 skal oppdragsansvarlig revisor **årlig**, og ellers **ved behov**, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er bare oppdragsansvarlig revisor som plikter å legge fram en **skriftlig vurdering** for kontrollutvalget.

Revisor gjør i vedlagte erklæringer rede for sin uavhengighet overfor kommunen i samsvar med kravene i kommuneloven og i revisjonsforskriften. Det går her fram at det ikke foreligger noe som tilsier at de utvalgte fra Rogaland Revisjon IKS ikke er uavhengig i forhold til Sauda kommune. Erklæringen gis på revisors eget ansvar og skal ikke godkjennes av kontrollutvalget, men tas til orientering.

Aksdal, 08.09.22

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Til kontrollutvalget i Sauda kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR SAUDA KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sauda kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Sauda kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Sauda kommune.

Stavanger, 09.08.2022
Rogaland Revisjon IKS

Tore Kristensen
Statsautorisert revisor

Til kontrollutvalget i Sauda kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR SAUDA KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

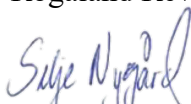
Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sauda kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Sauda kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Sauda kommune.

Stavanger, 29.06.2022
Rogaland Revisjon IKS

Silje Nygård

Leder forvaltningsrevisjon

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	15.09.22	20/22

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

ORIENTERING OM REVISJONSSTRATEGI OG FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FOR 2022

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sauda kontrollutvalg tar revisors gjennomgang om revisjonsstrategi og risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for forenklet etterlevelseskontroll for revisjonsåret 2022 til orientering.

Vedlegg:

Revisjonsstrategi og FEK for Sauda kommune 2022 (presentasjonen sendes ut etter møtet)

Bakgrunn

Etter kommuneloven § 23-2 bokstav a skal kontrollutvalget "påse at kommunens ... regnskaper blir revidert på en betryggende måte". Tilsynet blir gjennomført ved at revisjonen rapporterer til kontrollutvalget om de ulike trinnene i revisjonsprosessen. Rapporteringen dekker både planlegging, gjennomføring og oppsummering av arbeidet.

I følge kommuneloven § 24-2 og god kommunal revisjonsskikk (GKR) skal revisor planlegge sitt arbeid, og da med årlig å utarbeide en plan for revisjon av regnskapet. Dette er et internt dokument som styrer det arbeidet revisor må gjøre for å kunne godkjenne regnskapet.

Regnskapsåret avsluttes ikke før regnskap for 2022 er avlagt våren 2023. Hovedarbeidet i det enkelte regnskapsår starter derfor ikke før om høsten.

Rogaland Revisjon IKS har varslet at de har utarbeide en slik plan for Sauda kommune. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil presentere planen/strategien i møtet.

Revisor vil i tillegg orientere om forenklet etterlevelseskontroll (FEK). Etter kommunelovens § 23-2 skal kontrollutvalget bl.a. påse «....at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak....».

Etter kommuneloven § 24-9 skal revisor basere FEK på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse om resultatet av kontrollen.

Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Formålet med FEK er å forebygge svakheter og bidra til å sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet.

Revisor vil gi en muntlig orientering til utvalget om hovedinnholdet i sitt arbeid. Opplysninger som kan komme fram i møtet kan bli vurdert som unntatt offentlighet («tungtveiende offentlig interesse») og møtet kan bli lukket i henhold til offentleglova § 24 og kommuneloven § 31 nr. 5, men dette skal også bli vurdert opp mot hensynet til mer-offentlighet, før eventuell lukking.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 pålegger også oppdragsansvarlig revisor årlig, og ellers ved behov, å avgi en skriftlig vurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Uavhengighetserklæringen for 2022 legges fram for kontrollutvalget i samme møtet som orientering om revisjonsstrategi og FEK.

Kontrollutvalgets behandling av revisjonsstrategi og evt. informasjon om regnskapsrevisjonen så langt i 2022, vil altså være et ledd i å se til at kommunens regnskap blir revidert på en betryggende måte og at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Slik sekretariatet ser det, bør kontrollutvalg få anledning til å komme med innspill til fokusområde i interimrevisjonen som skal gjennomføres, evt. senere revisjoner, dersom de ønsker det, selv om det er revisjonen som fastsetter den endelige revisjonsplanen.

Konklusjon

Dersom det ikke kommer fram noe spesielt i møtet, blir det anbefalt at kontrollutvalget tar informasjonen fra Rogaland Revisjon til orientering.

Aksdal, 08.09.22

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kommunestyret	14.12.22	
Kontrollutvalget	15.09.22	21/22

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	151	

BUDSJETTFORSLAG 2023 – KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN

Sekretariatets forslag til vedtak og innstilling:

Sauda kontrollutvalg foreslår et samlet budsjett for kontrollarbeidet i Sauda kommune for budsjettåret 2023 med en totalramme på **kr 1 121 000 eks. mva.** fordelt følgende:

Kontrollutvalgets utgifter	kr	85 700
Sekretariatstjenester (HKS IKS)	kr	202 800
Revisjonstjenester (RR IKS)	kr	832 500

- Vedlegg:**
1. Budsjettforslag – samlet for kontrollarbeidet 2023
 2. Perioderapportering 31.07.22 fra RR

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalget skal se til at kommunens regnskaper blir revidert og at det utføres forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Utvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet. Dette inkluderer budsjett for kjøp av revisjonstjenester, sekretariatstjenester og utgifter til utvalget. Denne saken legges fram som kontrollutvalgets forslag til budsjett for kommunens kontrollarbeid for 2023.

I følge kommuneloven har kontrollutvalget et vidt arbeidsområde, og er kun underordnet kommunestyret. Kontrollutvalgets tilsyn er ikke avgrenset til bare å gjelde økonomiske forhold. Kontrollutvalget skal også påse at saksforberedelse og beslutningsprosesser, både i administrasjonen og i de øvrige politiske organer, fungerer på en måte som garanterer oppfyllelse av alle faglige krav og ivaretar grunnleggende rettssikkerhetshensyn overfor kommunens innbyggere og andre som måtte bli berørt av vedtakene.

Kontrollutvalgets ansvar er i første rekke et påseer-ansvar, og utvalgets rolle vil først og fremst være som bestiller. En viktig del av dette ansvaret vil være å påse at bestillingene til revisor tilfredsstiller kommunens behov til enhver tid.

Dersom kontrollutvalget ønsker å foreta en tilleggsbestilling hos revisor utover vedtatt ramme, må utvalget anmode kommunestyret om en høyere ramme.

Kontrollutvalget har et lovpålagt ansvar for å utarbeide budsjettforslaget. Da kontrollutvalget kun er underlagt kommunestyret, skal kontrollutvalgets budsjettvedtak i henhold til forskriften følge innstillingen til årsbudsjettet til kommunestyret i forbindelse med at kommunen samlede budsjett for 2023 skal vedtas.

Dersom kontrollutvalgets innstilling er lagt inn fra administrasjonen i kommunedirektørens budsjettforslag, har det vært tolket slik at det ikke har vært nødvendig å legge det fram for kommunestyret som egen sak eller vedlegg.

Budsjettforslag fra kontrollutvalget kan bare endres av kommunestyret. Grunnen til at kontrollutvalgets budsjett er i en særstilling, er at utvalget skal være fritt og uavhengig av de organene som utvalget skal kontrollere. Det er uheldig om administrasjonen eller et organ som kontrollutvalget skal kontrollere får innvirkning på kontrollorganets budsjettamme.

Formannskapet kan likevel, i sitt samlede budsjett, foreslå et endret beløp i forhold til det kontrollutvalget foreslår. Kontrollutvalgets budsjettforslag skal likevel uendret følge det samlede budsjettframlegget til kommunestyret, slik at kommunestyret ved budsjettbehandlingen har informasjon om både kontrollutvalgets forslag og formannskapets innstilling til budsjett, jfr. forskriftens § 2.

Når det gjelder betaling for tjenester som kjøpes av selskaper/samarbeid, fastsettes budsjettet her av representantskapet og av styret, og kan kun endres av disse. Det gjelder i denne saken de overslag som er oversendt fra Rogaland Revisjon IKS om regnskapsrevisjon og fra HKS IKS.

Budsjettet skal omfatte alle utgifter forbundet med kontrollutvalgets, sekretariatets og revisjonens samlede virksomhet. Dette gir kontrollutvalget et forpliktende ansvar for budsjett og regnskap tilsvarende det de enkelte resultatenheter i kommunen har. Forskriften pålegger kommunen å ha en forsvarlig revisjonsordning og et uavhengig sekretariat. Budsjettforslaget omfatter derfor **lovpålagte** oppgaver.

Budsjettforslaget er delt inn i tre hovedpunkter: utgifter til kontrollutvalgets samlede virksomhet, utgifter til kjøp av sekretariatstjenester og kjøp av revisjonstjenester:

1. Kontrollutvalgets utgifter

Utvalgets egne utgifter er videreført som tidligere år. Kontrollutvalget fastsetter ikke selv møtegodtgjørelsen, men den er innarbeidet i budsjettforslaget for å synliggjøre samlede kontrollutgifter. Budsjettet forutsetter en aktivitet i utvalget som tidligere år med 4 møter i kalenderåret.

Kontrollutvalget har åpne møter og avholdes på ettermiddag. Det er lagt inn midler til kursdeltakelse og medlemskap i nettverk for kontrollutvalg.

Regnskapstallene for 2020 og 2021 er lavere enn budsjett, noe som skyldes lavere reisevirksomhet de siste to årene.

Sekretariatets forslag er på kr 85 700.

2. Sekretariatskostnader

Representantskapets vedtak

Sauda kommune er medeier i det interkommunale selskapet Haugaland Kontrollutvalgssekretariat (HKS) IKS og kjøper sekretariatstjenestene til kontrollutvalget herfra.

Representantskapet vedtok i møtet 25.04.22, sak 6/22 budsjettet for 2023 og eiertilskuddet fra deltakerkommunene. Budsjettet er utarbeidet på bakgrunn av selskapsavtalen, der det betales en årlig fast grunnsum og etter medgått timeforbruk, basert på eierandel.

Kostnadene for Sauda kommune neste år er satt til kr 202 800, som er en økning på 4 %. I prisen innbefatter normal aktivitet i utvalget, saksbehandling, utsending av innkallinger og utskrifter, arkivhold m.m. Sekretariatet drives etter selvkostprinsippet. Ved overskudd har midlene blitt overført til fond.

3. Revisjonskostnader

Revisors budsjettforslag

Sauda kommune er medeier i det interkommunale selskapet Rogaland Revisjon IKS, og kjøper derfor sine revisjonstjenester fra dette selskapet. Sekretariatet har mottatt forslag til budsjett fra selskapet basert på vedtak i styre og representantskap. Når budsjettet er vedtatt i representantskapet, er det bindende for kommunene.

Regnskapsrevisjonen utføres innenfor fastsatt lovbestemte krav. Forvaltningsrevisjon og andre kontroller har tidligere år vært budsjettet med inntil 250 timer. Revisors budsjett omfatter utgifter til vanlig regnskapsrevisjon, attestasjoner, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll/eierskapskontroll i henhold til planer vedtatt av kommunestyret, samt oppmøte i utvalget.

Rogaland Revisjon har for 2023 ført opp totalt 750 timer, som i fjor. I dette er det lagt inn 300 timer til regnskapsrevisjon, 150 timer til attestasjon, oppmøte i utvalget med 50 timer og forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll med 250 timer.

Timeprisen for 2023 er satt til kr 1.110,- eks. mva. I 2022 var/er den kr 1.060,- eks. mva. Ny timepris vil innebære en økning i revisjonsutgiftene med 4,7 %.

Regnskapsrevisjon

Budsjett for kjøp av revisjonstjenester inkluderer regnskapsrevisjon, forenklet etterlevelseskontroll, attestasjoner, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. For 2023 har sekretariatet lagt inn kr 555 000 til kjøp av regnskapsrevisjonstjenester på bakgrunn av revisors oppsett.

Kontrollutvalget har liten innflytelse på utgiftene som går med til regnskapsrevisjon, etterlevelseskontroll og attestasjoner. Revisor gjør selvstendige vurderinger av hvor mange timer som kreves for å utføre den lovpålagte (regnskaps-)revisjonen. Revisors budsjettanslag for regnskapsrevisjon må derfor legges til grunn for kontrollutvalgets budsjettarbeid.

Forvaltningsrevisjon

Når det gjelder forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll står kontrollutvalget friere. Kommuneloven angir ikke noe nivå for hvor mye ressurser som skal gå med til disse revisjonsformene. Loven har krav om at det minimum skal lages fireårsplaner for hvilke forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene vedtas av kommunestyret og gjelder for angitt periode. Loven angir ikke hvor mange kontroller som bør gjennomføres i perioden eller pr. år. Dette avgjøres ut fra vedtatte planer, tilgjengelige ressurser og kommunestyrets vedtak.

Budsjettet for kjøp av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Sauda kommune har tidligere år vært nokså stabilt. Det har vært satt av 250 timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Erfaringsmessig har det blitt bestilt og lagt fram en rapport pr. år. Rapportene skal sikre innbyggerne gode tjenester, finne forbedringspotensialer og/eller sikre etisk forsvarlig drift av kommunen.

Kontrollutvalget gjør prioriteringer ut fra vedtatte planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll når det bestilles rapporter fra revisor. Det er ikke uvanlig at det kan komme innspill underveis som gjør at utvalg gjør omprioriteringer i forhold til vedtatte planer.

Samlede revisjonskostnader blir kr 832 500 i 2023.

Kontrollutvalgets samlede budsjettforslag

For oversikt over budsjettforslaget for 2023, se eget vedlegg. Det er her satt et samlet budsjett på **kr 1 121 000** til kontrollarbeidet i 2023. Kommunen betaler merverdiavgift på kjøp av tjenester fra revisor. Disse blir refundert, slik at denne posten går i null.

Sekretariatet forutsetter at dersom det fremmes forslag om reduksjon i budsjettforslaget, skal det skje av formannskapet i tråd med forskriftene og ikke av administrasjonen. Dersom kommunestyret vedtar endringer i kontrollutvalgets budsjettforslag, må dette meldes til utvalgets sekretariat, da det vil få følger for utvalgets arbeid.

Saken legges fram for kontrollutvalget med en anbefaling til kommunestyret for kommende års ramme til kommunens kontrollarbeid.

Aksdal, 08.09.22

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Sauda kommune				
Budsjett for kontrollarbeidet 2023				
Art	Ansvar 12500/ Tjeneste 1001: Kontroll og tilsyn	Budsjett-forslag 2023		Budsjett-forslag 2022
1081	Fast godtgjørelse kontrollutvalgsleder	kr	12 000	kr 12 000
1081	Møtegodtgjørelse	kr	31 000	kr 31 000
1080	Tapt arbeidsfortjeneste	kr	2 000	kr 2 300
1099	Arbeidsgiveravgift	kr	4 000	kr 4 000
	Lønn og sosiale utgifter	kr	49 000	kr 49 300
1150	Kurs og opplæring	kr	30 000	kr 30 000
1140	Annonsering	kr	1 000	kr 1 000
1171	Reiseutgifter	kr	2 000	kr 2 000
11950	Kontingenter/lisenser	kr	3 700	kr 3 700
	Kjøp av varer og tjenester	kr	36 700	kr 36 700
1375	Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS	kr	202 800	kr 195 000
1375	Rogaland Revisjon IKS	kr	832 500	kr 795 000
	Kjøp av sekretariat- og revisjonstjenester	kr	1 035 300	kr 990 000
	Kontrollutvalgets totale budsjettramme	kr	1 121 000	kr 1 076 000
	Oversikt - Rogaland Revisjon IKS			
	Regnskapsrevisjon, attestasjoner, mm.	kr	555 000	kr 530 000
	Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroller	kr	277 500	kr 265 000
	Sum oversikt fra revisor	kr	832 500	kr 795 000
	Timepris	kr	1 110	kr 1 060
	Alle beløp er eks. Mva.			
	Timeoversikt			
	Regnskapsrevisjon		300	300
	Attestasjoner		150	150
	Kontrollutvalg		50	50
	Annet (rådgivning etc.)		0	
	Sum regnskapsrevisjon, attestasjoner, mv.		500	500
	Forvaltningsrevisjon		250	250
	Timer i alt		750	750

SAUDA KOMMUNE

Perioderapportering 31.07.2022

Kunde	Måned												Tot. timer	Tot. sum eks mva
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Regnskapsrevisjon	77,5	94,5	50	37,25	11,25	14,8	5						290,25	307 665
Bekreftelse/attestasjoner	29,75	15	23,5	18	5,5	9,25							101,00	107 060
Kontrollutvalg	7				8								15,00	15 900
Rådgivning													0,00	0
Forvaltningsrevisjon	10	0,5	1	1,5	26	16,8							55,75	59 095
Total sum	124,3	110	74,5	56,75	50,75	40,8	5	0	0	0	0	0	462,00	489 720

SAUDA	FR	RR	ATT	KU	RÅD	TOTALT	SUM
B 2021	105,0	150,0	75,0	25,0		355,0	340 800
R 2021	7,1	176,5	59,0	26,5	0,0	269,1	258 317
B 2022	250,0	300,0	150,0	50,0		750,0	795 000
R 2022	55,8	290,3	101,0	15,0	0,0	462,0	489 720
B 2023	250,0	300,0	150,0	50,0		750,0	832 500

Budsjett 2023:

Anslag basert på erfaring fra våre eiere før utvidelse. Vil justeres når vi har bedre kunnskap på den enkelte kommune. Timeprisen økes med kr 50,- for 2023 slik at timepris blir kr 1 110,- + mva for kommuner og kr 1 165,- + mva for andre.

Forbruk 2022:

I regnskapsrevisjonen er årsoppgjør 2021 gjennomført og planlegging/interimsrevisjonen for 2022 påbegynt. Det er utført attestasjon av mva-kompensasjonen for tre terminer og ulike særattestasjoner som bl.a. tilskudd til ressurskrevende brukere, antall PUH, spillemidler og kompetansemidler. Forenklet etterlevelseskontroll er gjennomført og presentert for kontrollutvalget sammen med presentasjon av regnskapsrevisjonen. Av forvaltningsrevisjon er prosjekt *Innkjøp* under arbeid.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	15.09.22	22/22

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 15.09.22

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Referatsakene 18 – 26 blir tatt til orientering.

Saksvedlegg:

18. Statusrapport pr. september 2022
19. Tertialrapport pr. 31.07.22 fra Rogaland Revisjon IKS
20. Kst. vedtak 15.06.22, sak 36/22 – Oppfølging av revisjonsrapport Personalpolitikk
21. Kst. vedtak 15.06.22, sak 43/22 – Årsmelding for kontrollutvalget 2021
22. FKT – årsmøte 2022 - protokoll 08.06.22
23. FKT – «Veileder – Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget» juni 2022
24. Kommunaldept. – høringsbrev endringer i kommuneloven – frist 14.10.22 (IM)
25. Kommunaldept – høringsnotat – endringer i IKS-loven – frist 23.09.22 (IM)
26. NKRF – Om kommuneøkonomien 2021

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering.

Timeforbruk – revisjon

Rapportering er mottatt pr. 31.07.22 og legges nå fram i septembermøtet.

FKT - protokoll

Forum for kontroll og tilsyn hadde årsmøte 8. juni i forbindelse med fagkonferansen på Lily Country Club, Kløfta. Årsmøtet gjorde en endring av vedtektene: I FKTs vedtekter pkt. 3 "hovedoppgaver" er det nå tatt inn følgende kulepunkt 5: *fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet.*

Ny veileder

Forum for kontroll og tilsyn har ferdigstilt veilederen for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget. Veilederen gir råd og anbefalinger som de håper at kontrollutvalget vil diskutere og benytte til å utarbeide egne retningslinjer. Den er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka. Siste utgave av denne ligger på www.kontrollutvalgene.no.

Utvalget må gjerne drøfte nye rutiner, men sekretariatet vil anbefale å beholde tidligere praksis at henvendelser legges fram for utvalget som referatsak i førstkommende møte og at avsender får et foreløpig svar om utvalgets mandat og møtedato.

Endringer i kommuneloven

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har lagt fram forslag til noen mindre endringer i kommuneloven. Departementet foreslår blant annet endringer i reglene om valg til folkevalgte organer, at medvirkningsråd skal kunne opprette arbeidsutvalg og at interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap skal kunne bruke forkortelsene IPR og KO i navnet. Departementet mener det er behov for klargjørende regler om minimumsavdrag på lån, og foreslår derfor en forskriftshjemmel. I tillegg har departementet forslag om enkelte andre tydeliggjøringer og justeringer.

For kontrollutvalgene er det viktig å merke seg at det er kommunen som heretter skal varsle kontrollutvalgene om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer. Det tas inn i § 23-6 at kontrollutvalget har rett til å være til stede i disse møtene.

Se nærmere på nett [Høring - endringer i kommuneloven - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/horing-enderinger-i-kommuneloven)

Endringer i IKS-loven

KDD har sendt ut på høring forslag til endringer i IKS-loven. Departementets forslag innebærer at flere av IKS-lovens bestemmelser vil harmoniseres og tilpasses tilsvarende regler i kommuneloven. Dette gjelder særlig økonomibestemmelsene. Departementet forslår også økt innsyn og åpenhet i de IKS-ene som er omfattet av offentleglova.

Det betyr at møtene i representantskapet og styret som hovedregel skal holdes for åpne dører, jf. kommuneloven § 11-5 andre og tredje ledd. Møteinnkalling og saksliste skal sendes ut og offentliggjøres på forhånd slik at allmennheten vet hvilke saker som skal behandles og kan være til stede.

Det vil være adgang til å lukke møtet 1) av hensyn til personvernet, 2) dersom det vil framkomme opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt etter forvaltningsloven fvl. § 13 første ledd, eller 3) det er grunnlag for unntak av hensyn til det offentliges forhandlingsposisjon (tungtveiende offentlige interesser).

Se nærmer på nett [Høyering - endringer i lov om interkommunale selskaper mv. - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/hoyring-enderingar-i-lov-om-interkommunale-selskaper-mv)

Bedre økonomisk handlerom i 2021

Fra NKRF har sekretariatet hentet en artikkel/analyse basert på KS sine tall om kommuneøkonomien 2021. Det økonomiske handlingsrommet har bedret seg i mange kommuner. Det skyldes gode netto driftsresultat og styrking av økonomiske buffere over tid. Høyt lånefinansiert investeringsnivå gjør likevel at økonomien er blitt mer rentefølsom.

Aksdal, 08.09.22

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Kontrollutvalget - statusoversikt pr. september 2022

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Innkjøp-kontraktsinngåelser/oppfølging	27.01.22	200 timer	Prosjektet er bestilt	Høsten 2022	
Andre saker					
Forenklet etterlevelses-kontroll	12.05.22		Rådmannen er orientert	15.09.22	

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Andre saker					

Avslutta prosjekter

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Fulgt opp KU/KST	Merknader
Plan for forvaltnings-revisjon og eierskaps-kontroll	21.11.19	10.09.20	21.10.20		
Risiko- og vesentlighetsvurderinger	21.11.19	10.09.20	21.10.20		
Personalpolitikk og ansettelse	11.02.21	09.09.21	20.10.21	12.05.22/ 15.06.22	
Kvalitet på opplæringa i skulen	12.11.18	06.05.19	19.06.19	10.09.20/ 21.10.20	
Kvalitet/effektivitet i pleie og omsorg	13.11.17	07.05.18	19.09.18	06.05.19/ 19.06.19	
Økonomistyring	14.11.16	15.05.17	21.06.17	12.11.18/ 12.12.18	
Internkontroll	23.02.15	07.09.15	10.02.16	12.09.16/ 19.10.16	
Teknisk eining	05.05.14	23.02.15	22.04.15	01.02.16	

Orienteringer

Tema	Bestilt	Møtedato
Orientering fra rådmannen	13.02.20	14.05.20
Orientering om oppvekst og kultur	13.02.20	10.09.20
Orientering om helse og omsorg	13.02.20	19.11.20
Orientering om næring og samfunn	13.02.20	11.02.21
Orientering om «For Sauda KF»	06.05.21	09.09.21
Orientering fra rådmannen om medarbeidersamtaler	06.05.21	04.11.21
Orientering fra rådmannen om innkjøp og KOFA	04.11.21	27.01.22
Orientering om varslingsrutiner v/rådmannen	27.01.22	12.05.22
Sauda Folkets Hus AS	27.01.22	12.05.22
Sauda Energi AS	27.01.22	15.09.22
Oppfølging av PWC-rapport v/rådmannen	27.01.22	10.11.22
Oppvekst-trygg skolehverdag v/rådmannen	27.01.22	1. møte 2023
«Det grønne skiftet» v/rådmannen	27.01.22	2. møte 2023

SAUDA KOMMUNE

Perioderapportering 31.07.2022

Kunde	Måned												Tot. timer	Tot. sum eks mva
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Regnskapsrevisjon	77,5	94,5	50	37,25	11,25	14,8	5						290,25	307 665
Bekreftelse/attestasjoner	29,75	15	23,5	18	5,5	9,25							101,00	107 060
Kontrollutvalg	7				8								15,00	15 900
Rådgivning													0,00	0
Forvaltningsrevisjon	10	0,5	1	1,5	26	16,8							55,75	59 095
Total sum	124,3	110	74,5	56,75	50,75	40,8	5	0	0	0	0	0	462,00	489 720

SAUDA	FR	RR	ATT	KU	RÅD	TOTALT	SUM
B 2021	105,0	150,0	75,0	25,0		355,0	340 800
R 2021	7,1	176,5	59,0	26,5	0,0	269,1	258 317
B 2022	250,0	300,0	150,0	50,0		750,0	795 000
R 2022	55,8	290,3	101,0	15,0	0,0	462,0	489 720
B 2023	250,0	300,0	150,0	50,0		750,0	832 500

Budsjett 2023:

Anslag basert på erfaring fra våre eiere før utvidelse. Vil justeres når vi har bedre kunnskap på den enkelte kommune. Timeprisen økes med kr 50,- for 2023 slik at timepris blir kr 1 110,- + mva for kommuner og kr 1 165,- + mva for andre.

Forbruk 2022:

I regnskapsrevisjonen er årsoppgjør 2021 gjennomført og planlegging/interimsrevisjonen for 2022 påbegynt. Det er utført attestasjon av mva-kompensasjonen for tre terminer og ulike særattestasjoner som bl.a. tilskudd til ressurskrevende brukere, antall PUH, spillemidler og kompetansemidler. Forenklet etterlevelseskontroll er gjennomført og presentert for kontrollutvalget sammen med presentasjon av regnskapsrevisjonen. Av forvaltningsrevisjon er prosjekt *Innkjøp* under arbeid.

Odd Gunnar Høie

Dato	Saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.
16.06.2022	Solfrid Løvbrekke Handeland	16/1179 - 205	

Vedtak i kommunestyresak 036/22 - oppfølging av revisjonsrapport personalpolitikk og ansettelser

Kommunestyret - 036/2022:

Det er gjort følgende vedtak i saken:

Sauda kommunestyre tar rådmannens tilbakemelding om oppfølging av KPMG AS sin rapport «Personalpolitikk og ansettelser» til orientering.
Enstemmig vedtatt.

Med ønske om en god sommer!

Vennlig hilsen
Solfrid Løvbrekke Handeland
politisk sekretær/konsulent

Andre mottakere:
Odd Gunnar Høie

Kontrollutvalget v/Odd Gunnar Høie

Dato	Saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.
16.06.2022	Solfrid Løvbrekke Handeland	16/1179 - 204	

Vedtak i kommunestyret i Sauda i sak 043/22 - Årsmelding for Kontrollutvalget 2021

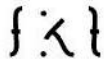
Kommunestyret - 043/2022:

Det er gjort følgende vedtak i saken:

Sauda kommunestyre tar kontrollutvalgets årsmelding for 2021 til orientering.
Enstemmig vedtatt.

Vennlig hilsen
Solfrid Løvbrekke Handeland
politisk sekretær/konsulent

Andre mottakere:
Kontrollutvalget v/Odd Gunnar Høie

Forum for
kontroll og tilsyn

MØTEPROTOKOLL

Møte: Årsmøte 2022
Tid: 8. juni 2022 | kl. 16.20 – 17.05
Sted: Lily Country Club, Kløfta

Saksliste:

Saknr.	Sak:
ÅS 1/2021	Registrering av årsmøtedelegater
ÅS 2/2021	Konstituering av årsmøte 2022
ÅS 3/2021	Godkjenning av innkalling og saksliste
ÅS 4/2021	Styrets årsmelding 2021
ÅS 5/2021	Årsregnskap og revisjonsberetning 2021
ÅS 6/2021	Medlemskontingent 2023
ÅS 7/2021	Handlingsplan 2022-2023
ÅS 8/2021	Årsbudsjett 2023
ÅS 9/2021	Innkomne forslag fra medlemmer
ÅS 10/2021	Valg av styre
ÅS 11/2021	Valg av valgkomite
ÅS 12/2021	Valg av revisor

8. juni 2022

Rita Holberg,
Leder, kontrollutvalget i Fredrikstad

Hogne Haktorsen,
Kontrollsjef Vestland
fylkeskommune, sekretariat for
kontrollutvalet

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / +47 414 71 166 / fkt@fkt.no / www.fkt.no

ÅS 1/2022 REGISTRERING AV ÅRSMØTEDELEGATER

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet godkjenner registreringen. Den innebærer at xx av medlemmene var til stede på årsmøte 2022.

Behandling i møte:

Registreringen viste at det var 52 medlemmer til stede på årsmøtet.

Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet godkjenner registreringen. Den innebærer at 52 av medlemmene var til stede på årsmøte 2022.

ÅS 2/2021 KONSTITUERING AV ÅRSMØTE 2022

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2022:

Dirigent	Tage Pettersen (styreleder)	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen (generalsekretær)	Liv Tronstad (Konsek Trøndelag IKS)
Til å underskrive protokollen	(forslag legges frem i møtet)	(forslag legges frem i møtet)

Behandling i møte:

Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Styret innstilte også på at Rita Holberg og Hogne Haktorson skulle skrive under protokollen. Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2022:

Dirigent	Tage Pettersen (styreleder)	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen (generalsekretær)	Liv Tronstad (Konsek Trøndelag IKS)
Til å underskrive protokollen	Rita Holberg (Leder, kontrollutvalget i Fredrikstad kommune)	Hogne Haktorson (Kontrollsjef, Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet)

ÅS 3/2022 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet godkjenner innkalling og sakliste

Behandling i møte:

Årsmøte godkjente enstemmig innkalling og sakliste til årsmøte 2022.

Vedtak:

Årsmøtet godkjenner innkalling og sakliste

ÅS 4/2022 STYRETS ÅRSMELDING 2021

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet godkjenner styrets årsmelding for 2021.

Behandling i møte:

Generalsekretæren orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet godkjenner styrets årsmelding for 2021.

ÅS 5/2022 ÅRSREGNSKAP OG REVISJONSBERETNING FOR 2021

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet godkjenner årsregnskap og revisjonsberetning for 2021.

Behandling i møte:

Styreleder orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet godkjenner årsregnskap og revisjonsberetning for 2021.

ÅS 6/2022 MEDLEMSKONTINGENT 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2023.

Kategori	Kontingent 2023 (ingen økning fra 2022)
Kommune 0 - 5 000 innb.	3 700
Kommuner 5 001 - 10 000 innb.	7 500
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	9 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	13 000
Kommuner med mer enn 50 000 innb.	16 000
Fylkeskommuner	16 000
Sekretariater	9 700

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2023.

Kategori	Kontingent 2023 (ingen økning fra 2022)
Kommune 0 - 5 000 innb.	3 700
Kommuner 5 001 - 10 000 innb.	7 500
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	9 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	13 000
Kommuner med mer enn 50 000 innb.	16 000
Fylkeskommuner	16 000
Sekretariater	9 700

ÅS 7/2022 HANDLINGSPLAN 2022-2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet fastsetter handlingsplan for 2022-2023 som forelagt.

Behandling i møte:

Generalsekretæren orienterte om saken. Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet fastsetter handlingsplan for 2022-2023 som forelagt.

ÅS 8/2022 ÅRSBUDSJETT 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet fastsetter FKTs årsbudsjett for 2023 som forelagt.

Behandling i møte:

Styreleder orienterte om saken. Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet fastsetter FKTs årsbudsjett for 2023 som forelagt.

ÅS 9/2022 INNKOMNE FORSLAG FRA MEDLEMMER

Innstilling til vedtak:

I vedtektenes punkt 3 «Hovedoppgaver» inntas følgende kulepunkt 5:

- fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet

Behandling i møte:

Forslagstiller orienterte om bakgrunnen for forslaget. Forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

I vedtektenes punkt 3 «Hovedoppgaver» inntas følgende kulepunkt 5:

- fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet

ÅS 10/2022 VALG AV STYRE

Forslag fra valgkomiteen

Styremedlemmer:

Tage Pettersen (2022-2024)	Gjenvalg	Leder, kontrollutvalget Moss kommune
Jane Anita Aspen (2022-2023)	Ny	Daglig leder, Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rita Holberg (2022-2024)	Gjenvalg	Leder, kontrollutvalget Fredrikstad kommune
Terje Engvik (2022-2024)	Ny	Medlem, kontrollutvalget i Sunnfjord kommune
Tom Øyvind Heitmann (2021-2023)	Ikke på valg	Rådgiver, Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS

Liv Tronstad (2021-2023)	Ikke på valg	Seniorrådgiver, Konsek Trøndelag IKS
--------------------------	--------------	--------------------------------------

Varamedlemmer:

1. vara politikere	Henning Warloe (2022-2024)	Ny	Leder, kontrollutvalget Bergen kommune
2. vara politikere	Sven Castberg (2022-2024)	Gjenvalg	Leiar, kontrollutvalet Ørsta kommune
1. vara sekretærer	Solveig Kvamme (2022-2023)	Ny	Rådgjevar, Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS
2. vara sekretærer	Hilde Rasmussen Nilsen (2021-2023)	Ikke på valg	Rådgjevar, Kontrollutvalgssekretariatet Bergen kommune

Leder: Tage Pettersen (2022-2023)

Nestleder: Jane Anita Aspen (2022-2023)

Behandling i møte:

Valgkomiteens nestleder presenterte forslaget. Det var ingen som ønsket skriftlig avstemming. Det ble først votert over medlemmer, deretter varamedlemmer, og til slutt ble leder og nestleder valgt..

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt på alle punktene.

Vedtak:

1 Som styremedlemmer velges:

- Tage Pettersen (2022-2024) Leder, kontrollutvalget Moss kommune (gjenvalg)
- Jane Anita Aspen (2022-2023) Daglig leder, Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal (ny)
- Rita Holberg (2022-2024) Leder kontrollutvalget, Fredrikstad kommune (gjenvalg)
- Terje Engvik (2022-2024) Medlem, kontrollutvalget i Sunnfjord kommune (ny)

2 Som varamedlemmer velges:

- 1. vara politikere, Henning Warloe (2022-2024) Leder, kontrollutvalget Bergen kommune (ny)
- 2. vara politikere, Sven Castberg (2022-2024) Leiar, kontrollutvalet Ørsta kommune (gjenvalg)
- 1. vara sekretærer, Solveig Kvamme (2022-2023) Rådgjevar, Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS (ny)

3 Som styreleder for ett år velges: Tage Pettersen

4 Som nestleder for ett år velges: Jane Anita Aspen

ÅS 11/2022 VALG AV VALGKOMITE

Innstilling til vedtak:

Valgkomitéens medlemmer:

- Arild Røen, Samnanger kommune (2022-2023) (ønsker gjenvalg kun for ett år)
- Anita Gilde, Skaun kommune (2022-2024) (gjenvalg)
- Berit Pauline Pedersen, K-sekretariatet (ikke på valg)
- Lars Hansen, Salten kontrollutvalgssekretariat (ikke på valg)

Varamedlemmer:

- Jon Jæger Gåsvatn, Sarpsborg kommune (2022-2024) (gjenvalg)
- Torill Bakken Kontrollutvalg Fjell IKS (ikke på valg)

Leder: Lars Hansen (2022-2023)

Nestleder: Arild Røen (2022-2023)

Behandling i møte:

Det ble først votert over medlemmer, deretter varamedlemmer, og til slutt ble leder og nestleder valgt. Forslaget fra styret ble enstemmig vedtatt på alle punktene.

Vedtak:

1 Som medlemmer til valgkomiteen velges:

- Arild Røen, Samnanger kommune (2022-2023) (gjenvalg)
- Anita Gilde, Skaun kommune (2022-2024) (gjenvalg)

2 Som varamedlemmer til valgkomiteen velges:

- Jon Jæger Gåsvatn, Sarpsborg kommune (2022-2024) (gjenvalg)

3 Som leder og nestleder velges:

- Leder: Lars Hansen (2022-2023)
- Nestleder: Arild Røen (2022-2023)

ÅS 12/2022 VALG AV REVISOR

Innstilling til vedtak:

Valg av revisor (ett år):

- Bjørn Gulbrandsen, rådgiver Østfold kontrollutvalgssekretariat

Behandling i møte:

Styrets innstilling til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Valg av revisor (ett år):

- Bjørn Gulbrandsen, rådgiver Østfold kontrollutvalgssekretariat

Forum for
kontroll og tilsyn

.....

VEILEDER

Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

Innhold

Oppsummering av anbefalinger.....	3
1. Innledning	4
2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller	6
2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret.....	6
2.2 Rolleavklaringer.....	6
3. God forvaltningsskikk	8
3.1 God forvaltningsskikk.....	8
3.2 Skriftlige henvendelser	8
3.3 Muntlige henvendelser.....	9
3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt	10
4. Sekretariatets behandling av henvendelser	12
4.1 Ulik praksis	12
4.2 Forslag til fremgangsmåte	12
5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser.....	13
5.1 «Trafikklysmodellen».....	13
5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat	13
6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser	15
6.1 Ressurser	15
6.2 Valg av kontrollhandlinger.....	15
7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid	16
7.1 Informasjon til innbyggere og andre	16
7.2 Kommunikasjonsstrategi	16
VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget	17
VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret	19
VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?	20

Oppsummering av anbefalinger

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

1. Innledning

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid med å føre kontroll med den kommunale forvaltningen.

Henvendelser kan være generelle innspill til tema og områder for revisjon eller andre kontrollhandlinger. Slike henvendelser bør sees i sammenheng med kontrollutvalgets planarbeid.

Henvendelser kan også være tips om mer konkrete og mulige kritikkverdige forhold. Denne veilederen gir først og fremst råd om hvordan denne type henvendelser kan håndteres. Henvendelser kan for eksempel komme fra innbyggere, folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media, organisasjoner og revisor.

Veilederen er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka.¹

I en uformell spørreundersøkelse som ble gjennomført blant deltakerne på FKTs fagkonferanse i 2021, svarte 65 prosent ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket.

Det er få kontrollutvalg og sekretariat som har avtalt faste rutiner for hvordan henvendelser skal mottas og følges opp. På bakgrunn av dette opprettet FKT en arbeidsgruppe i juni 2021. Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å utarbeide en veileder for hvordan kontrollutvalget kan håndtere henvendelser.

Arbeidsgruppen har bestått av: Henning Warloe kontrollutvalget i Bergen, Trond Egil Nilsen kontrollutvalget i Måsøy, Solveig Kvamme Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS, Ragnhild

Aashaug Kontrollutvalg Fjell IKS, Hilde Rasmussen Nilsen 2. vara til styret og Anne-Karin F Pettersen generalsekretær.

Høsten 2021 gjennomførte arbeidsgruppen en undersøkelse blant FKTs medlemmer om hvordan henvendelser blir håndtert. Underveis i veilederen oppsummerer vi noen fakta og viser eksempler fra undersøkelsen.

Målgruppen for veilederen er primært kontrollutvalgsmedlemmer og ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

Det er opp til kontrollutvalget selv å beslutte hvordan henvendelser skal behandles. Formålet med dette dokumentet er derfor å gi råd og anbefalinger.

¹ [Kontrollutvalgsboka](#) 3. utgåve, januar 2022.

Fakta:

Resultater etter Deloitte's uformelle undersøkelse på fagkonferansen juni 2021:

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

- ✓ 65 prosent svarer ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

- ✓ 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

Innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser

- ✓ 40 prosent svarer at innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser
- ✓ Andre kilder er folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media og organisasjoner

Området for henvendelser er i stor grad byggesak, plan og eiendom

- ✓ 40 prosent svarer at henvendelsene gjelder byggesak, plan og eiendom
- ✓ Andre tema er økonomi, innkjøp, kontrakt, personalsaker, arbeidsmiljø, saksbehandling generelt og barnevern

Kilde: Kommunerevisoren 4-2021

2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. God rolleforståelse og et godt samarbeid mellom kontrollutvalget og kommunestyret kan bidra til økt interesse for kontrollarbeidet.

2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret

Kontrollutvalgets mandat er å være kommunestyrets utøvende kontrollorgan. Det innebærer at kontrollutvalget skal gi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning, utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

I tillegg har kontrollutvalget et påseansvar i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget skal også påse at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Utover det som er bestemt i lov og forskrift, kan kontrollutvalget i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

God dialog og samhandling mellom kontrollutvalget og kommunestyret gjør det lettere å få aksept for at kontrollutvalgets arbeid med henvendelser er viktig og relevant. Derfor bør kontrollutvalget diskutere hvordan utvalget kan skape forståelse og interesse for kontrollutvalgets arbeid blant medlemmene i kommunestyret.

Vedlegg 2 i veilederen lister opp en rekke tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret.

2.2 Rolleavklaringer

Styringsrolle²

Folkevalgte har fire sentrale roller: representasjonsrollen (ombudsrollen), lederrollen, styringsrollen og arbeidsgiverrollen. Kontrollutvalgets oppgaver med å føre kontroll på vegne av kommunestyret, tilhører styringsrollen som blant annet handler om oppfølging og kontroll.

Henvendelser fra innbyggerne om mulige kritikkverdige forhold til kontrollutvalgets medlemmer, bør derfor håndteres mer formelt enn det rollen som folkevalgt ellers gir rom for.

Arbeidsmåte

Kontrollutvalgsmedlemmer bør ikke gjøre egne undersøkelser av en henvendelse eller starte innsamling av fakta. Det kan bli oppfattet som om saksbehandlingen er påbegynt før kontrollutvalget som organ har gjort sin vurdering.

Dersom der er behov for å innhente mer informasjon før kontrollutvalget får henvendelsen, så gjøres det i samarbeid med sekretariatet for å sikre krav til forsvarlig saksbehandling.

Saksbehandlingen

Kontrollutvalget er ikke et ordinært forvaltningsorgan som fatter enkeltvedtak.³

Kontrollutvalget kan ikke fatte eller omgjøre vedtak som er bindende for administrasjonen.⁴

² Tillit, KS folkevalgtprogram 2019-2023, kap. 2.

³ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav b.

⁴ Kontrollutvalgsboka 2021, s. 18.

Videre betyr dette at de som kommer med henvendelser til kontrollutvalget, ikke er en part⁵ i påfølgende kontrollsak.

Det er ikke klagerett på kontrollutvalgets vedtak, men det kan være noen unntak, for eksempel:

- Avslag fra kontrollutvalget på innsynsbegjæring etter offentleglova.
- Enkelte vedtak som fattes av kontrollutvalget når kontrollutvalget opptrer som arbeidsgiver.
- Kontrollutvalgets krav på innsyn etter kommunelovens § 23-6 hos selvstendige rettssubjekter.

⁵ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav e.

3. God forvaltningsskikk

Kontrollutvalget er et offentlig organ⁶ og sekretariatet skal ivareta organets journalførings- og arkivplikt.

3.1 God forvaltningsskikk

God forvaltningsskikk bygger på de fire grunnleggende forvaltningsverdiene: demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet. Verdiene blir ivaretatt ved at offentlige organ følger «forfatningsreglene» i forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven.

Alle offentlige organ plikter å ha et arkiv som er ordnet og innrettet slik at dokumentene er sikret som informasjonskilde for samtid og ettertid, jf. arkivlova § 6. Et dokument er arkivverdig dersom det enten har blitt saksbehandlet eller har verdi som dokumentasjon. Det er et sekretariatsansvar å forvalte kontrollutvalgets arkiver i tråd med gjeldende arkivlov og arkivforskrift.⁷

Offentlige organ har journalføringsplikt som følge av både offentleglova og arkivforskriften. Journalen er et viktig redskap for å sikre åpenhet om offentlig saksbehandling, og er en forutsetning for demokratiet. Det er sekretariatet sitt ansvar å sørge for journalføring av kontrollutvalget sine dokumenter og korrespondanse. Sekretariatet har videre ansvar for å opprettholde personvernet til avsender ved å kontrollere at innkommende dokumenter helt eller delvis avskjermes, dersom det er hjemmel for dette.

Journalen er et viktig arbeidsverktøy som kan brukes som dokumentasjon på når en henvendelse ble mottatt, og hvordan den blir fulgt opp.

Arkivverket har utarbeidet en enkel sjekkliste⁸ som kan være til hjelp for sekretariatet.

3.2 Skriftlige henvendelser

I dag foregår det meste av kommunikasjonen digitalt, også det som kommer inn til kontrollutvalget. Det brukes mange ulike kanaler, former og sjangre. Det som før kanskje kom som et brev, kan i dag komme som en SMS, e-post, melding på sosiale medier, et dokument via et digitalt møte, eller en registrering på en webportal, for å nevne noe. Det er sekretariatet sin oppgave å avgjøre hva som skal journalføres og arkiveres av kontrollutvalgets korrespondanse.⁹

Det er med andre ord sekretariatets ansvar å ivareta hensynet til god forvaltningsskikk. Derfor bør utvalgets medlemmer som mottar en henvendelse, oversende henvendelsen til sekretariatet slik at de kan bli håndtert etter fastlagte rutiner.

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

⁶ [Rettleiar til offentleglova](#) kap. 3.1 omtaler hva som er et offentlig organ, jf. offentleglova § 2.

⁷ For mer informasjon om arkiv, se [FKT og NKRFs felles veileder for arkivordning for](#)

kontrollutvalgssekretariat (2015)

⁸ [Sjekkliste for journalføring og arkivering i departementene og statlige virksomheter - 2019.](#)

⁹ Dokument og saksdokument er nærmere definert i vedlegg 2.

Eksempel, skriftlig henvendelse:

Kontrollutvalgets medlem får en SMS fra en bekjent der det gis informasjon som er interessant og som medlemmet tenker at kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalgets medlem takker avsender for informasjonen og informerer om at den blir lagt fram for kontrollutvalget til vurdering.

Kontrollutvalgets medlem bør ta skjermdump av SMS-dialogen eller videresende den til sekretariatet for journalføring.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Eksempel, muntlig henvendelse:

Et medlem i kontrollutvalget møter en innbygger på butikken og vedkommende sier at "du som er med i kontrollutvalget..." Så gir vedkommende informasjon som medlemmet finner interessant.

Kontrollutvalgets medlem bør oppfordre innbyggeren til å sende det skriftlig enten rett til sekretariatet eller via medlemmet slik at det kan håndteres og journalføres.

3.3 Muntlige henvendelser

Både sekretariatet og kontrollutvalgets medlemmer blir noen ganger oppringt av innbyggere og andre som mener de har informasjon som kontrollutvalget bør se nærmere på. Den som ringer bør oppfordres til å gjøre henvendelsen skriftlig og sende den til sekretariatet.

Alternativt kan mottakers notater fra muntlige samtaler arkiveres som et internt notat.

3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt

Et flertall av de som svarte på undersøkelsen som FKT sin arbeidsgruppe gjennomførte høsten 2021, svarer at avsender får en bekreftelse på at henvendelsen er mottatt og en skriftlig underretning om hvordan henvendelsen ble behandlet (60 prosent).

Den som henvender seg til et offentlig organ som kontrollutvalget er, bør få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt og journalført. Tilbakemeldingen bør gi informasjon om at kontrollutvalget tar den til vurdering og at det ikke er klagerett på kontrollutvalgets vedtak. Videre bør avsender informeres om at hen ikke er part om det blir en sak.

Tilbakemeldingen bør videre inneholde veiledning dersom henvendelsen heller bør rettes til en annen instans.

Avsender har ikke rett på skriftlig tilbakemelding etter kontrollutvalgets behandling. Kontrollutvalget kan likevel vurdere om avsender skal få flere skriftlige tilbakemeldinger.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Eksempel 1:

«Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar).

Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering. Om kontrollutvalet vel å gå nærare inn på det som henvendinga gjeld, vil du kunne sjå i møteprotokollen som du finn på heimesida vår.

Ut over dette vil du ikkje få noko meir svar frå kontrollutvalet på henvendinga di.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av forskrift om revisjon i kommunar. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalet sjølv vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det ei henvending tek opp.

På generelt grunnlag kan ein seie at det er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.»

Kilde:

Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

Eksempel 2

Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar). Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering.

Utan at vi har vurdert henvendinga di, vil vi på generelt grunnlag seie at det i hovudsak er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som m.a. gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av kommunelova kapittel 23 og 24 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83> og forskrift om kontrollutval og revisjon i kommunar <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904>. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det henvendinga tek opp.

Vi gjer også merksam på at kontrollutvalet ikkje er eit forvaltningsorgan som fattar enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Personar som henvender seg til kontrollutvalet er ikkje å rekne som part i ei eventuell påfølgjande kontrollsak. Det vil difor ikkje vera klagerett på vedtak gjort av kontrollutvalet, eller andre partsrettar etter forvaltningslova § 28 knytt til vedtak gjort av utvalet.

Du vil etter behandlinga i kontrollutvalet verta orientert om vedtaket, men som det går fram over vil du ikkje ha klagerett på vedtaket.

Kjelde:

Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutval

4. Sekretariatets behandling av henvendelser

Det er ulik praksis for hvordan henvendelser blir saksbehandlet før de legges fram for kontrollutvalget.

4.1 Ulik praksis

I undersøkelsen som arbeidsgruppen gjennomførte blant FKTs medlemmer høsten 2021, stilte vi spørsmål om hvordan henvendelsene blir lagt fram for kontrollutvalget. Svarene tyder på at det er ulik praksis.

Flertallet (63 prosent) svarer at de legger alle henvendelser fram som informasjons- eller meldingssak. I møte avgjør kontrollutvalget hva som er innenfor mandatet og hva som skal utredes videre av sekretariatet.

Under 20 prosent svarte at sekretariatet saksbehandler alle henvendelser før de blir lagt fram for kontrollutvalget som sak.

Det kan bety at sekretariatet i saksfremlegget gjør en vurdering av om saken hører inn under kontrollutvalgets mandat, og gir en anbefaling.

Rundt 20 prosent svarte at sekretariatet kun saksbehandler henvendelser som er innenfor mandatet til kontrollutvalget. Svarene kan tyde på at det er utvalgsleder som forhåndsvurderer hva som hører inn under mandatet.

Hvilken ordning som velges vil innvirke på hvor lang tid det tar fra en henvendelse kommer inn og til den er ferdigbehandlet.

4.2 Forslag til fremgangsmåte

Retningslinjer for hvordan kontrollutvalget behandler henvendelser, kan bidra til en større forutsigbarhet og økt tillit til saksbehandlingen. Retningslinjer må være i tråd med forvaltningslovens regler og god forvaltningsskikk. Saksbehandlingen kan foregå på følgende måte:

- ✓ Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen. Her kan spørsmålene i «trafikklysmodellen» være et egnet hjelpemiddel.
- ✓ Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender og legge henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.
- ✓ Henvendelser som ikke åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, drøfter sekretariatet med kontrollutvalgets leder som avgjør om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.
- ✓ For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid. I vurderingen av hvilke henvendelser som kontrollutvalget skal gå videre med, kan det være nyttig å stille noen kontrollspørsmål.

5.1 «Trafikklysmodellen»

Hvorvidt kontrollutvalget skal følge opp en ekstern henvendelse bør skje utfra en helhetlig vurdering. "Trafikklysmodellen" kan være et nyttig hjelpemiddel.

«Trafikklysmodellen» på neste side er utarbeidet av Deloitte AS. Tabellen nevner noen aktuelle spørsmål kontrollutvalget bør stille seg når utvalget skal bestemme om henvendelsen er en sak som skal følge opp eller ikke. Listen er ikke uttømmende, og relevansen av det enkelte spørsmål kan vektes ulikt.

Selv om kontrollutvalget i prinsippet kan ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, faller det utenfor utvalgets mandat å vurdere om politiske vedtak er formålstjenlige. Utvalget skal heller ikke brukes som arena for «omkamp».

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som dreier seg om en enkeltsak, som er under behandling i et annet organ eller som har en annen naturlig behandlingsvei,

som hos politiet, rettsapparatet, statsforvalteren, sivilombudet, KOFA, klageorgan i kommunen eller kommunens varslingskanal. Vedtak i en enkeltsak kan likevel avdekke systemsvikt som kontrollutvalget kan vurdere å se nærmere på.

Dersom henvendelsen gjelder et avvik, må det vurderes om det er andre instanser i kommunen som først skal vurdere dette, og om det dekkes av internkontrollen.

Henvendelser kan medføre mye støy og uklarhet rundt hvilken rolle kontrollutvalget kan og skal ha i en konkret sak. Fallgruvene kan være mange dersom kontrollutvalget involverer seg i en henvendelse som egentlig ikke egner seg for kontrollutvalget og de verktøyene kontrollutvalget disponerer. Det er fare for at oppfølging av henvendelser fortrenger risikoområder der behovet for kontroll er større. Kontrollutvalget må også være forberedt på at det er sannsynlig at de ikke vil klare å møte forventningene til den som har kommet med henvendelsen.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen» Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.	Ja	Delvis	Nei	Ukjent
Vedrører henvendelsen misnøye med et politisk fattet vedtak?				
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?				
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?				
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?				
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?				
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?				
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?				
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?				
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?				
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?				
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?				
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?				

Tabell 1 Kilde: Deloitte AS

6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser

Hvordan kontrollutvalget kan gå videre med henvendelsen, er avhengig av ressurssituasjonen og sakens karakter.

6.1 Ressurser

Kontrollutvalget skal hvert år utarbeide framlegg til budsjett som skal behandles i kommunestyret. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kontrollutvalget må på sin side synliggjøre for kommunestyret at det kan oppstå uventede situasjoner, som for eksempel henvendelser fra innbyggere, som kontrollutvalget må følge opp. Hvis kontrollutvalget ikke har tilgjengelige budsjettmidler, kan utvalget fremme sak om ekstramidler fra kommunestyret.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

6.2 Valg av kontrollhandlinger

Under følger noen eksempler på fremgangsmåter for kontrollutvalget:

Samle informasjon

Kontrollutvalget kan be sekretariatet om å samle inn informasjon som angår henvendelsen. Kontrollutvalget vurderer om det skal gjøre videre undersøkelser.

Orienteringer

Kontrollutvalget kan invitere kommunedirektøren eller andre til å orientere om kommunens system og rutiner for den type saker eller om det den konkrete henvendelsen tar opp. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om et saksfelt er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse.

Inn i ROV-analysen

Kontrollutvalget kan ta det henvendelsen peker på videre med som innspill til mulig risiko i risiko- og vesentlighets analyse (ROV), eller til eksisterende prosjekt som gjelder samme tema i plan for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Kartlegging (forundersøkelse)

Dersom man ønsker en begrenset undersøkelse av et område, kan kontrollutvalget undersøke forholdet nærmere uten å foreta en større undersøkelse av området – i alle fall ikke i første omgang. Kontrollutvalget kan også vedta å gjennomføre en konkret leverandørkontroll.¹⁰

Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Kontrollutvalget kan vedta å gjennomføre en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betyr at man velger en systematisk tilnærming for å vurdere temaet som henvendelsen dreier seg om.

Videre undersøkelser

Dersom henvendelsen gjelder et spesifikt tilfelle som ikke egner seg for en systemgjennomgang slik en forvaltningsrevisjon ofte er, kan kontrollutvalget be om at det blir foretatt en mer omfattende undersøkelse.

Høring¹¹

En høring finner sted i forbindelse med møter i kontrollutvalget, der bestemte personer blir bedt om å svare muntlig på spørsmål fra medlemmene. Kontrollutvalget kan også be om at den som skal høres leverer inn sitt innspill skriftlig i forkant av høringen.

¹⁰ Jf. kommuneloven § 23-6, siste ledd.

¹¹ [Høring i kontrollutvalget? Veileder for høringer \(2014\).](#)

7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser til kontrollutvalget kan være verdifulle informasjonskilder. Gjennom å informere om hva som er kontrollutvalgets rolle, hvilke oppgaver det har, og hvordan utvalget jobber, kan kontrollutvalget legge til rette for en økt forståelse for utvalgets mandat.

7.1 Informasjon til innbyggere og andre

Innbyggere og offentligheten ellers har ofte lite kjennskap til hva som er kontrollutvalgets oppgaver. Synlighet og åpenhet er et mål for den offentlige forvaltningen generelt, og synliggjøring av kontrollutvalgets rolle, mandat og hvordan utvalget jobber kan bidra til flere og mer relevante henvendelser.

Kontrollutvalget mottar henvendelser. For at henvendelsene skal bli en verdifull informasjonskilde, bør kontrollutvalget ha en tydelig kommunikasjon om hva som er kontrollutvalgets mandat og hvordan utvalget jobber. For å avklare forventningene, kan det være viktig å formidle at kontrollutvalget hele tiden prioriterer ut fra risiko, vesentlighet og annen kjennskap til innholdet i henvendelsen innenfor sitt mandat.

Eksempel:

Informasjon til innbyggere og andre som kan legges ut på hjemmesiden til sekretariatet eller kommunen:

<https://sekom.no/om-sekom/kva-gjer-sekom/innspeil-til-kontrollutvalga.17203.aspx>

7.2 Kommunikasjonsstrategi

Noen enkle retningslinjer for hvordan den interne og eksterne kommunikasjon skal bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, kan nedfelles i en kommunikasjonsstrategi. Det kan hjelpe kontrollutvalget til å nå sine mål, og man

kan i større grad forutse konsekvensene av det som formidles.

Mediene gir en mulighet til å kommunisere med innbyggerne. Gjennom å være åpen, troverdig og vise tydelighet i hva som er kontrollutvalgets rolle, kan innbyggerne og mediene oppfatte kontrollutvalget som et ryddig og viktig kontrollorgan. Spørsmål som bør vurderes er hvilke medier som er aktuelle å bruke, hvilke type saker man bør være varsom med å kommentere og hvordan utvalget gjennom media kan nå sine mål over for de ulike gruppene.

Ønsker utvalget å velge en aktiv strategi der kontrollutvalget går ut i media og kommenterer saker? Eller ønsker utvalget å velge en mer tilbakeholden strategi hvor utvalget kun responder når de blir utfordret? Hvilken rolle kontrollutvalget tar i media, avhenger av hvordan utvalget ønsker å jobbe. Det viktige er å skape tillit til at kommunen er underlagt en betryggende, folkevalgt kontroll.

Hvilken strategi som velges vil også være avhengig av den politiske kulturen i den enkelte kommune. Målet kan nås på ulike måter, men utvalget må være bevisst på hva som kan bli konsekvensene av de ulike valgene.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

1. Henvendelser til kontrollutvalgsmedlemmer

Henvendelser til kontrollutvalgsleder eller -medlemmer må til sekretariatet for journalføring og saksbehandling.

2. Muntlige henvendelser

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne journalføres og saksbehandles av sekretariatet.

3. Sekretariatets saksbehandling før kontrollutvalgets møte

Sekretariatet journalfører og arkiverer henvendelsen i tråd med rutiner for journalføring og arkivering.

Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen i forhold til kontrollutvalgets mandat, «trafikklysmodellen» og vanlige krav til saksforberedelse.

Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender i tråd med pkt. 4 og legger henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.

Alle andre henvendelser drøfter sekretariatet først med kontrollutvalgets leder. Om nødvendig kan sekretariatet gjøre enkle avklaringer, for eksempel om henvendelsen er til behandling hos annen instans. Kontrollutvalgets leder beslutter om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.

For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

4. Tilbakemelding til avsender

Alle som henvender seg til kontrollutvalget må få tilbakemelding fra sekretariatet om at den er mottatt og blir vurdert. Om nødvendig gis det veiledning om hva som er rett instans for henvendelsen.

5. Partsrettigheter

Avsender har ingen partsrettigheter i en eventuell sak som behandles i kontrollutvalget. Avsender har heller ingen klagerett på kontrollutvalgets eventuelle vedtak om å ikke gå videre med saken.

6. Kontrollutvalgets vurderinger og prioriteringer

På grunnlag av saksutredningen fra sekretariatet vurderer kontrollutvalget i møte, om og eventuelt hvordan henvendelsen skal følges opp.

Kontrollutvalget kan bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i sin vurdering av om henvendelsen egner seg til oppfølging av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må i tillegg vurdere om utvalget har ressurser til å følge opp den aktuelle problemstillingen.

7. Kontrollutvalgets handlingsalternativer

Kontrollutvalgets handlingsalternativer kan være:

- a. Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som kontrollutvalget vil følge opp og tar henvendelsen til orientering. Saken avsluttes.
- b. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen ved å be om mer informasjon. Utvalget kan for eksempel be kommunedirektøren om å gi informasjon i neste møte. Utvalget kan også be sekretariatet om å hente inn mer informasjon.
- c. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen med en kontrollhandling.

8. Hvis henvendelsen skal følges opp med en kontrollhandling

Dersom kontrollutvalget mener at henvendelsen dreier seg om et saksfelt som utvalget bør se nærmere på, må kontrollutvalget vurdere følgende:

- Tilsier en risiko- og vesentlighetsvurdering at utvalget skal bruke ressurser på saken, nå eller senere?
- Hvilken kontrollaktivitet er det mest hensiktsmessig å iverksette dersom det skal gjennomføres en kontroll?
- Skal den aktuelle henvendelsen brukes direkte i selve kontrollen eller skal den brukes indirekte til å indikere risikoen på et område?

Dersom forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll er aktuell kontrollaktivitet, kan saksfeltet settes på planen for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll når det skal lages ny plan eller planen skal rulleres. Eventuelt kan saksfeltet inkluderes i formål og/eller problemstillinger i en forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll som skal bestilles.

Dersom utvalget vedtar å bestille en forvaltningsrevisjon eller annen undersøkelse, følges vanlige prosedyrer for dette, jf. pkt. 9.

9. Videre behandling

Det videre forløpet i saksbehandlingen følger de vanlige prosedyrene i tråd med bestiller/utfører-modellen, tilsvarende som for en forvaltningsrevisjon eller den kontrollformen som er valgt av kontrollutvalget.

VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret

- ✓ Kontrollutvalgets medlemmer bør inviteres til kommunestyrets folkevalgtopplæring slik at de får samme innsikt i rollen som folkevalgt. Her bør også kommunestyrets og kontrollutvalgets kontrolloppgave være tema.
- ✓ Kontrollutvalget/sekretariatet bør tidlig i valgperioden holde en presentasjon for kommunestyret om arbeidet til kontrollutvalget.
- ✓ Kontrollutvalget bør årlig ha et dialogmøte med ordfører hvor de snakker om hvilke forventninger kommunestyret og kontrollutvalget har til hverandre, og om det er saker eller områder som kontrollutvalget bør følge med på. Dette bør følges opp.
- ✓ Kontrollutvalget bør ta initiativ overfor kommunestyret til å drøfte rutiner for hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om sitt arbeid, utover det som er lovpålagt.
- ✓ Kontrollutvalget kan avtale med ordfører at protokollen fra kontrollutvalgets møter blir lagt fram som referatsak i kommunestyret. Kontrollutvalgets leder kan be om taletid for å gi utfyllende informasjon, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalgets leder bør ta ordet når kommunestyret skal behandle rapporter fra kontrollutvalget og orientere om funn og anbefalinger som utvalgets forslag til vedtak bygger på, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Alle medlemmer, evt. ordfører og gruppeledere i kommunestyret, kan med fordel involveres i ROV-prosessen¹² og få mulighet til å komme med innspill på viktige temaer som kan legges inn i planene før behandling i kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalget bør midtveis i perioden rullere vedtatt plan, og også her kan f.eks. gruppeledere og andre folkevalgte, inviteres til å komme med innspill til nye temaer for revisjonen.
- ✓ Plan for utvalgets arbeid bør oversendes kommunestyret til orientering.
- ✓ Årsrapporten fra kontrollutvalget bør utformes på en måte som vekker interesse for utvalgets arbeid.
- ✓ I kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan utvalget legge inn temaer og problemstillinger som kan være av interesse for kommunestyrets medlemmer, f.eks. kommunal økonomisk bærekraft (KØB

¹² Risiko- og vesentlighetsvurdering

VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?

Offentleglova [§ 4](#) har definert hva som er å regne som saksdokument.

Et **dokument** er informasjon som kan presenteres som en samlet, avgrenset helhet. Det kan være en e-post, en video, en SMS, et tradisjonelt brev på papir, eller en PDF-fil. Det er ikke teknologien eller formatet som bestemmer om noe er et dokument.

For å vite om noe er et **saksdokument** må en først vurdere om innholdet gjelder virksomhetens ansvarsområde. Og om det har kommet inn til, lagt fram for eller opprettet av virksomheten. Det meste sekretariatet oppretter på vegne av kontrollutvalget er å regne som saksdokumenter når det er sendt ut.

Offentleglova [§ 4](#) nevner også hva som ikke er å regne som saksdokument.

Er dokumentet sendt inn eller ut av virksomheten?

Hvis du har fått en henvendelse, eller selv henvendt deg til noen utenfor din egen virksomhet, regnes denne kommunikasjonen som «sending» inn eller ut. Det er ikke kanalen eller metoden som avgjør dette, men om dokumentet har blitt formidlet til eller fra en representant for virksomheten.

Blir dokumentet saksbehandlet og har verdi som dokumentasjon?

Terskelen for hva som regnes som saksbehandling er lav. Saksbehandling er når du sammenstiller, vurderer eller bruker informasjon, for så å forberede eller ta en avgjørelse på vegne av virksomheten.

Kilde: [Arkivverket](#)

Det økonomiske handlingsrommet er bedret i mange kommuner

Publisert 08.08.2022 av NKRF

Gode netto driftsresultater og styrking av økonomiske buffere over tid har bidratt til at to av tre kommuner hadde større grad av økonomisk handlingsrom i 2021. Høyt lånefinansiert investeringsnivå gjør likevel at økonomien er blitt mer rentefølsom.

Kommunenes konsernregnskaper viser at investeringsutgiftene har ligget stabilt rundt 80 mrd. kroner de siste 3 årene. Kommunenes inntekter har samtidig økt i denne perioden, og som andel av inntektene er dermed investeringsutgiftene tilbake på nivået fra perioden 2015 – 2018 (om lag 15 prosent).

Mye av investeringsaktiviteten er lånefinansiert og kommunenes korrigerte netto lånegjeld økte med 26 mrd. kroner eller 6 prosent i 2021. Høy inntektsvekst, som i stor grad kan forklares av ekstraordinære skatteinntekter som ikke videreføres, gjør likevel at gjelden som andel av inntektene gikk ned med 1,6 prosentpoeng fra året før og endte på 85 prosent.

Høy vekst i lånegjelden over tid gjør samtidig at mange kommuner har fått et så høyt gjeldsnivå at det gir grunn til en viss bekymring.

Høy vekst i lånegjelden over tid gjør samtidig at mange kommuner har fått et så høyt gjeldsnivå at det gir grunn til en viss bekymring. I underkant av 30 prosent av kommunene har en korrigert netto lånegjeld som var høyere enn driftsinntektene, mens tilsvarende andel i 2014 var 10 prosent.

Netto driftsresultat fratrasket netto avsetninger til bundne fond (korrigert netto driftsresultat) forteller hvor mye av driftsinntektene som kan benyttes til avsetninger og finansiering av investeringer. Det korrigerte netto driftsresultatet var i 2021 på 4,1 prosent av driftsinntektene, og man må helt tilbake til 2006 for å finne et bedre resultat. Hovedforklaringen til det gode resultatet er først og fremst ekstraordinære skatteinntekter som for en stor del først ble kjent mot slutten av året.

Selv om resultatnivået samlet kan karakteriseres er meget godt, har likevel hver femte kommune et resultat som isolert sett kan indikere mindre grad av økonomisk handlingsrom. Korrigert netto driftsresultat i disse kommunene er lavere enn 1 prosent av driftsinntektene.

Disposisjonsfondet er kommunenes viktigste buffer for å forhindre at uforutsette negative utslag i økonomien (for eksempel uforutsett økning i rentenivået eller nedgang i skatteinntekter) skal få umiddelbar effekt på tjenestetilbudet. Samlet sett hadde kommunene 72 mrd. kroner i slik bufferkapital i 2021, og dette utgjør 13,4 prosent av driftsinntektene.

Mange kommuner har brukt uforutsette og midlertidige ekstra skatteinntekter i perioden 2015-2018 til å styrke bufferkapitalen, og nesten to tredjedeler av kommunene har nå en bufferkapital som er større enn 10 prosent av driftsinntektene. Samtidig er det om lag 60 kommuner (16 prosent) som har så begrensede reserver at de isolert sett indikerer liten grad av økonomisk handlingsrom (under 5 prosent av driftsinntektene).

KS har utviklet en indikator for **økonomisk handlingsrom** på kommunenivå der følgende tre økonomiske størrelser ses i sammenheng og vektes likt:

- netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger
- netto lånegjeld fratrasket ubundne investeringsfond
- disposisjonsfond inkludert samlet merforbruk i driftsregnskapet til senere inndekning

To tredjedeler av kommunene anses med denne indikatoren å ha større grad av økonomisk handlingsrom i 2021, mens tilsvarende andel i 2020 og 2019 var henholdsvis 48 prosent og 35 prosent.

To tredjedeler av kommunene anses med denne indikatoren å ha større grad av økonomisk handlingsrom i 2021, mens tilsvarende andel i 2020 og 2019 var henholdsvis 48 prosent og 35 prosent.

På den annen side er det 66 kommuner (19 prosent) som vurderes å ha begrenset økonomisk handlingsrom, en reduksjon fra foregående år hvor det var 110 kommuner i denne kategorien. Av disse er det 22 kommuner som vurderes å ha et svært begrenset økonomisk handlingsrom i 2021 (negativ indikator) som kan sammenlignes med 44 kommuner i 2020.

Kilde: KS

<https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/det-okonomiske-handlingsrommet-er-bedret-i-mange-kommuner/>